

Expunere de motive

Prezenta propunere legislativă este rezultatul demersurilor și colaborării cu reprezentanții a 15 organizații, parte din Grupul „ONG-uri pentru cetățean”, cu scopul reformării legislației cu privire la dreptul cetățenilor de a organiza și participa la adunări publice.

Cele 15 organizații sunt: CeRe: Centrul de Resurse pentru participare publică, ActiveWatch, Centrul pentru Inovare Publică, Greenpeace România, Asociația Civică Miliția Spirituală, Asociația MozaiQ, Centrul Filia, Asociația Civica, Asociația Parcul Natural Văcărești, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (FDSC), Asociația pentru Tehnologie și Internet (ApTI), Federația Organizațiilor Naționale pentru Servicii Sociale – FONSS, Asociația E-Romnja, Centrul pentru Studiul Democrației (CSD), Atlatzso Erdely Egyesulet – Asociația Transilvania Transparentă.

În prezent, regulile de organizare și participare la adunări publice sunt stabilite de Legea nr. 60/1991, lege care a devenit caducă și care s-a dovedit adeseori depășită de realitatea din stradă, permițând abuzuri din partea instituțiilor statului, instituții care au obligația de a respecta și proteja dreptul garantat prin Constituție, respectiv libertatea întrunirilor, conform art 39, „Mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără nici un fel de arme”.

Principiile fundamentale ale acestui proiect de lege sunt:

1. Instituțiile statului trebuie să asigure exercitarea dreptului constituțional;
2. Instituțiile statului trebuie să accepte protestul ca formă legitimă de manifestare, ca instrument democratic pe care cetățenii îl au la dispoziție ori de câte ori consideră necesar;
3. Instituțiile statului trebuie să accepte că protestul trebuie să fie permis „în văzul și auzul” audienței vizate și nu după un paravan de bariere administrative și tehnice.

În România, dreptul la adunare publică este reglementat de o lege elaborată după după mineriadele din 1991 și care are cel puțin patru probleme structurale fundamentale:

- Este scrisă pentru a *împiedica* adunările publice, în numele ordinii publice, și nu pentru a pune în aplicare un drept consfințit în Constituție.
- Nu ține cont de faptul că, astăzi, cetățenii se pot auto-organiza, descentralizat, folosind noile tehnologii, și nu mai există întotdeauna un organizator cunoscut.
- Oferă o putere aproape discreționară autorității publice locale să *aprobe sau nu* orice adunare publică. Există primării care folosesc această putere în mod constant.
- Permite prea ușor folosirea forței pentru a opri o adunare publică.

În general, Legea adunărilor publice se aplică fără probleme în cazul acelor evenimente fără potențial de controversă, dar poate fi abuzată în cazul acelor adunări cu caracter de *protest*, îndreptate împotriva puterii. Tocmai din acest motiv legea nu reușește să pună în practică dreptul fundamental prevăzut în Constituție.

Modificările propuse sunt inspirate de Ghidul privind Libertatea Adunărilor publice pașnice, elaborat de OSCE/Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) și Comisia de la Veneția în 2010, precum și jurisprudența europeană în domeniu.

- Scopul legii

Constituția României garantează dreptul fundamental al cetățenilor de a organiza și participa la mitinguri, demonstrații, procesiuni sau orice alte întruniri. Alături de libertatea de expresie, dreptul de a organiza și de a participa la întruniri de protest este fundamental pentru sănătatea oricărei democrații.

În acest sens, scopul principal al legii este de a asigura și facilita exercitarea acestui drept.

- Notificarea autorităților

Conform Legii actuale, dar și practicii, procesul de notificare prealabilă a unei adunări publice s-a transformat într-o proces de tip cerere – aprobare. În realitate, obligațiile de notificare s-au transformat în forme de restricționare a dreptului la adunare publică și în motiv de dispersare a unor adunări pașnice sau de sancționare a participanților.

În acest sens, plecând de la recomandările OSCE, considerăm că obligația de notificare prealabilă trebuie să fie foarte precis reglementată astfel încât „obligația” notificării să fie o excepție și nu o regulă și, în același timp, să nu reprezinte un motiv de a împiedica organizarea unui miting, protest, adunare publică etc.

- Restricții, obligațiile organizatorilor și participanților

Textul actual al legii include o listă lungă de restricții (referitoare la locul de desfășurare, orele de desfășurare, condiții și obligații pentru organizatori și participanți). De asemenea, textul actual al legii restricționează manifestarea dreptului la adunare publică făcând trimitere la termeni cel puțin interpretabili: caracter civilizată, defăimare, bune moravuri etc. În plus, textul actual dublează prevederi ale altor acte normative, referitoare la tulburarea liniștii publice, deținerea armelor, exercitarea violenței etc. Pe lângă restricțiile propriu-zise, organizatorii adunărilor publice au o serie de obligații dintre cele mai nerezonabile: de a avea dispozitive proprii de ordine, de a delimita spațiul de desfășurare, de a stabili trasee de afluire și defluire etc.

În documentul anexat, propunem revizuirea restricțiilor și obligațiilor pornind de la două dintre principiile enunțate de OSCE: obligația pozitivă a statului de a facilita și proteja adunările publice și prezumția în favoarea organizării adunărilor pașnice.

- Sancțiuni

Textul actual al legii prevede o serie de sancțiuni pentru organizatori și participanți, dintre cele mai descurajante, încadrarea disproporționată ca infracțiuni a unor fapte minore, quantum mare al amenzilor (până la 10000 RON). Dintre cele mai descurajante sancțiuni este cea pentru simpla participare la o adunare publică nedeclarată – indiferent dacă participantul are sau nu un comportament violent.

Pornind de la documentul menționat, dar și de la jurisprudența CEDO în domeniu, propunem o serie de modificări ale legislației în sensul principiului proporționalității sancțiunilor cu faptele comise și a prevalenței exercitării dreptului de a organiza și participa la adunări publice.

- Asigurarea măsurilor de protecție și obligațiile autorităților

Rolul principal al statului este de a facilita organizarea adunărilor publice. În acest sens, măsurile luate pentru asigurarea protecției participanților și a altor persoane trebuie să aibă în vedere izolarea și minimizarea conflictelor sau a faptelor de violență și nu dispersarea manifestațiilor și restricționarea dreptului la adunare publică al participanților.

În sensul celor mai sus menționate, înaintăm spre dezbatere și aprobare proiectul de lege privind modificarea Legii 60/1991.

Inițiatori:

Ana Adriana Săftoiu, deputat PNL

Mara Daniela Calista, deputat PNL

Petre Florin Manole, deputat PSD

Silvia Dinică, senator USR

Lista susținătorilor propunerii legislative pentru modificarea și completarea LEGII nr. 60 din 23 septembrie 1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice

Nr.crt.	Nume și prenume	Semnătura
1	ROMĂNESCU CRISTINEC	
2	POPESCU NICOLAE DANIEL	
3	DURUȘ VIAD	
4	VLAD SERGIU	
5	IURESCU SERGIU	
6	POAȘCĂ GABRIELA	
7	POP ANDREI	
8	VIȘAN GEORGE	
9	LUNGU TUDORITA	
10	DAN VIȘCEANU	
11	TRAIȘĂ CRISTINA	
12	Reșediu Aridim	

Lista susținătorilor propunerii legislative pentru modificarea și completarea LEGII nr. 60 din 23 septembrie 1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice

Nr.crt.	Nume și prenume	Semnătura
1.3	FLORINA RALUCA PRESADĂ	
14	Stilou Geigel	
15.	ROMAN FLORIN CLAUDIU	
16.	GABRIEL ANKRONACHE	